

Speaking notes voor de toespraak van Frank Monteny, Directeur Dienst Onderzoeksprogramma's (BELSPO)

(6 december om 13h20, BELSPO, Av Louise, 231 te 1050 Brussel)

Mijnheer de Staatssecretaris, mijnheer de vice-voorzitter, geachte dames en heren,

Het is een genoegen u hier zo talrijk te kunnen verwelkomen in de gebouwen van het federaal Wetenschapsbeleid voor deze stakeholdersmeeting die we samen met de FOD leefmilieu organiseren. Ik wil ook van de gelegenheid gebruik maken om Philippe Courard, de Staatsecretaris voor Wetenschapsbeleid en onze Voorzitter Philippe Mettens te verontschuldigen, beiden hebben jammer genoeg andere verplichtingen vandaag.

1. Inleiding

Chacun est à présent convaincu que le changement climatique constitue l'un des plus grands défis de notre époque. Le rôle essentiel joué par le GIEC dans l'évaluation de ce phénomène est largement reconnu. La première partie du nouveau rapport d'évaluation du GIEC qui fut présenté et approuvé fin septembre de cette année à Stockholm en la présence de délégations de 110 pays mérite dès lors une attention particulière et un débat.

La première partie de ce rapport se concentre sur les observations du changement climatique, les facteurs du changement climatique, les changements dans le passé et les projections pour l'avenir basées sur différents modèles et scénarios climatiques. C'est un énorme travail auquel 260 auteurs et 600 '*contributing authors*' de presque tous les

pays du monde ont participé, et qui se réfère à plus de 9000 articles revus par des pairs, dont plusieurs contributions de chercheurs belges.

Entre la première et la version finale, près de 55 000 commentaires de plus de 1000 experts ont été traitées.

Le rapport montre également explicitement les points autour desquels un consensus existe et ceux pour lesquels un consensus n'est pas possible pour l'instant. En effet, aucun compromis n'est acceptable en matière d'exactitude scientifique.

2. Wat is het IPCC

Ik zou ook even willen stilstaan bij het IPCC. Deze intergouvernementele organisatie werd opgericht in 1988 onder de auspiciën van de VN en heeft - zoals zo-even reeds aangehaald - als taak op regelmatige basis assessments te produceren voor de beleidsmensen over de stand van de wetenschap met betrekking tot ons klimaat.

Het IPCC is uniek in zijn genre, het is een van de weinige intergouvernementele organisaties waar wetenschappers de inhoud in handen hebben en waarbij bovendien wordt gestreefd naar maximale transparantie van zijn werking, onder meer door de verschillende review momenten tijdens de voorbereiding van de assessments.

3. BELSPO en het IPCC

Ons land is al jaren actief in IPCC context. Het federaal wetenschapsbeleid treedt op als een aanspreekpunt voor het IPCC, en stimuleert daarbij zowel Belgische wetenschappers als experts van de overheid om actief deel te nemen aan de assessmenttoefeningen maar ook om mee te werken aan de bepaling van het Belgische standpunt in de IPCC vergaderingen. Waar nodig wordt eveneens

beroep gedaan op actoren die het maatschappelijke veld vertegenwoordigen bvb via de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.

Voor wat betreft het huidige rapport werden Professeur Thierry Fichefet van de UCL, één van de hoofdauteurs van het Hoofdstuk 12 " Projections, Commitments and Irreversibility" en Professeur Philippe Huybrechts van de VUB, een van de 'review editor' van het Hoofdstuk 4: "Observations: Cryosphere " financieel ondersteund door BELSPO zodat ze tijd konden vrijmaken om die werkzaamheden tot een goed eind te brengen.

Je voudrais en outre rappeler que la Politique scientifique fédérale finance l'équipe technique et scientifique belge en appui du Vice-Président du GIEC, le professeur Jean-Pascal van Ypersele.

Depuis 1990, la Politique scientifique fédérale soutient sans discontinuer la recherche liée au climat. En ce moment, ce soutien s'exprime au travers du nouveau programme-cadre de recherche - BRAIN-be (Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks) lancé en octobre de l'année dernière, mais également au travers du programme national d'observation de la Terre - STEREO, et par la participation active aux programmes de recherche de l'Agence Spatiale Européenne – ESA, les programmes liés à l'étude du climat sont plus précisément ici le programme 'space weather' et le programme observation de la Terre.

Pour répondre aux besoins des scientifiques qui réalisent des études sur les impacts du changement climatique et l'adaptation, et pour soutenir le développement de services climatiques, une plate-forme d'experts en scénarios climatiques a été récemment créée. Cette plate-forme rassemble l'expertise belge dans le domaine et supervisera l'élaboration de scénarios climatiques cohérents pour la Belgique.

Binnen verscheidene Federale Wetenschappelijke Instellingen (het KMI, het BIRA, de KSB, het KMMA en het KBIN) die behoren tot het

federaal Wetenschapsbeleid is er een aanzienlijke, expertise aanwezig met betrekking tot klimaat-gerelateerd onderzoek en dienstverlening. Bovendien beschikken die instellingen over heel veel klimaat-gerelateerde waarnemingen zowel in België als in Afrika en Antarctica: recurrente metingen van essentiële klimaatvariabelen en andere. Ik ben ervan overtuigd dat door een bundeling van de expertise die binnen de verschillende instellingen bestaat, er een aanzienlijke meerwaarde kan gecreëerd worden waardoor onze instellingen zowel nationaal als internationaal een grotere bijdrage zullen kunnen leveren aan het klimaatdebat en hun dienstverlening terzake verder zullen kunnen optimaliseren. Er wordt in deze context momenteel nagedacht over de mogelijke structuur en de werking van een federaal klimaatcentrum.

BELSPO is ook actief in het kader van de het Europese Joint programming initiative (JPI Climate). Dit Europees samenwerkingsproject wil een structurele samenwerking realiseren tussen de verschillende nationale en regionale onderzoekprogramma's die klimaatgerelateerd onderzoek ondersteunen. Recent steunde BELSPO, samen met FWO de eerste JPI climate oproep tot voorstellen.

Al deze programma's en activiteiten ondersteunen de ontwikkeling van een Belgische expertise die het onze onderzoekers mogelijk maakt deel te nemen aan internationale onderzoekprogramma's of assessments zoals het IPCC.

4. Slot

Dames en heren, het nieuwe IPCC rapport geeft de wetenschappelijke basis van de klimaatverandering: het biedt een overzicht van wat we weten, wat we begrijpen en wat dit betekent voor de toekomst. Uit het rapport kunnen beleidsmensen o.m. afleiden dat we een keuze hebben in het vormgeven van onze

toekomst. Scenario's met een sterke mitigatie (negatieve emissies) bieden de mogelijkheid om de wereldgemiddelde opwarming te beperken tot 1,5 ° C. Aan de andere kant, scenario's met een continue uitstoot van kooldioxide of uitgestelde emissiereducties geven aan dat de beperking van de wereldwijde opwarming tot 2°C - zoals internationaal is afgesproken- onmogelijk wordt.

Ce rapport fournit une base solide aux décideurs - au niveau national et international - pour l'élaboration de nouvelles actions, et pourra faciliter les négociations dans le cadre du Traité sur le Climat.

La rencontre d'aujourd'hui a pour but de vous informer sur le contenu du nouveau rapport. Et qui peut le faire mieux que les auteurs belges qui ont été activement impliqués dans sa rédaction?

Bien que les parties suivantes du rapport d'évaluation soit encore en cours d'élaboration, la réflexion sur le prochain cycle d'évaluation a déjà démarré : le type de produits à réaliser, l'organisation adéquate du travail ainsi que le calendrier. Ces questions seront certainement posées au cours de la table ronde cet après-midi.

A propos de l'interaction entre le rapport du GIEC et l'élaboration des politiques, et l'influence positive qu'a pu avoir ce rapport sur les négociations menées à Varsovie, j'ai le plaisir de céder maintenant la parole au secrétaire d'Etat Wathelet.

Je vous souhaite à tous une après-midi enrichissante.

Ik wens u allen een succesvolle namiddag.

* * *